

Lämpligt liberal

Jaha, nu har det återigen registrerats ett nytt liberalt parti i Finland. Försöket är naturligtvis välkommet. Men som bekant är det inte världens lättaste sak att röja sig ett så stort revir att det leder till riksdagsmandat och en mer bestående tillvaro på den politiska kartan.

Föregående liberala – eller rättare sagt nyliberala – experiment slutade abrupt. Då handlade det om Ungfinnarna, som med den brett smilande Risto J. Penttilä i spetsen erövrade två mandat i riksdagsvalet 1995 och även hade framgångar i kommunalvalen. Fyra år senare föll partiet ur riksdagen och så var den sagan slut, eftersom man ansåg det klokast att upplösa hela partiet.

Problemet med ungfinnarnas liberalism var att den inte var särdeles trovärdig. De ansåg sig gå i de forna ungfinnarnas fotspår då det handlade om att öppna fönstren till Europa och stödja kreativ individualism. I tunga social- och skattepolitiska frågor hade de dock inte mycket gemensamt med äldre tiders liberaler, som aktivt stödde en klassutjämnande välfärdspolitik.

De nu uppdykande Liberalernas främsta utmaning är att det redan finns två liberalt argumenterande partier i riksdagen. Svenska folkpartiets liberalism är ibland vacklande, men i jämförelse med de övriga partierna är frisinet ändå ett starkt varumärke för SFP. Det andra, för många finskspråkiga väljare mer naturliga liberala alternativet är Gröna förbundet, vars rötter i många avseenden är i Liberala folkpartiet (LFP), som föll ur riksdagen 1983.

Det är ingen slump att de gröna fick sin första parlamentariker i samma val som LFP gick miste om sina sista platser i riksdagen. Gröna förbundets första riksdagsman Ville Komi var före detta liberal och bland dess nuvarande förgrundsgestalter har också Osmo Soininvaara och Paavo Nikula ett förflutet i LFP.

Gemensamt för de forna liberalerna och dagens gröna är en stark tro på att det är möjligt att bedriva en politik som är upplyst i den bemärkelsen att den inte är avsedd att gynna någon speciell samhällsgrupp. I vilken mån Gröna förbundets anhängare är speciellt offervilliga kan ändå diskuteras. Gröna värderingar är ju så klädsamma om man har hög utbildning, är anställd inom den offentliga sektorn och bor i en urban miljö med goda kommunikationer.

Men hur passar liberalismen ihop med de fundamentalistiska idéer som också finns inkapslade i den gröna traditionen? ”Illa”, skulle svaret vara i Sverige, där de gröna och liberalerna har var sitt parti, som knappt har något annat gemensamt än att de båda är farligt nära att falla ur riksdagen i valet i höst.

Orsaken till att de gröna fortsättningsvis tycks ha sådan medvind i Finland hänger samman just med att de lyckats omvandlas till ett pragmatiskt agerande medelklassparti med regeringsansvar, utan att för den skull negligera sina ideella rötter och långsiktiga samhällsvisioner. Frågan är blott hur långt denna balansgång kan fortgå.

Riksdagens beslut i kärnkraftsfrågan i maj kan bli utslagsgivande. Ifall det blir ett nytt kärnkraftverk får Soininvaara & Co en svår sits. De kan lämna regeringen i protest, men måste då räkna med att stämplas som ett parti utan politisk realism, vars medverkan i nästa regering är ifrågasatt. Eller så beslutar de trots all intern kritik att stanna kvar i regeringen, eftersom en tynande tillvaro i oppositionen inte är speciellt meningsfull.

I bägge fallen tvingas de gröna göra som andra partier, det vill säga avväga hur långt det lönar driva en egen linje utan att man hamnar i en politisk återvändsgränd. Det handlar om att vara lämpligt liberal.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 3.4.2002